

2025-05-08
LI2025/00938

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikanalys
Rosenlundsgatan 54
118 63 Stockholm

Uppdrag till Trafikanalys att ta fram ett kunskapsunderlag om effektiviteten för godstransporter i järnvägssystemet

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikanalys i uppdrag att i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare beskrivning av uppdraget ta fram ett kunskapsunderlag som kan bidra till effektivare godstransporter på järnväg.

Trafikanalys ska senast den 12 februari 2026 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Vid uppdragets genomförande ska Trafikanalys inhämta relevanta underlag från Trafikverket och Transportstyrelsen.

För uppdraget får Trafikanalys under 2025 rekvirera högst 1 000 000 kronor från Trafikverket. Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur, anslagsposten 11.1 Trimning och effektivisering samt miljöinvesteringar, och ryms inom det av regeringen aviserade godstransportpaketet. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Trafikverket senast den 15 mars 2026.

Närmare beskrivning av uppdraget

Trafikanalys ska inom ramen för uppdraget genomföra följande med avseende på godstransporter på det statliga järnvägssystemet.

- Beskriva och förtydliga omfattningen av den tidtabellslagda, planerade väntetiden vid signal i samband med godstransporter, dess omfattning i

tid, på vilka banor/stråk väntetid är mest frekvent förekommande, tågoperatörers kostnader till följd av väntetid samt om möjligt de samhällsekonomiska kostnaderna till följd av väntetiden.

- Kartlägga och beskriva omfattningen av avsatta tider för planerade banarbeten i tågplaner och i vilken grad den reserverade kapaciteten utnyttjats. I kartläggningen ingår att beskriva omfattningen av hur ofta planerade banarbeten avbokas så pass sent att järnvägsföretagen ändå behöver förhålla sig till den tidtabell som togs fram för att hantera banarbetet, samt om möjligt beskriva de samhällsekonomiska kostnaderna till följd av de sent avbokade banarbetena.
- Analysera och redovisa hur ofta godstågsoperatörer avviker från tågplanen. Om möjligt även beskriva orsakerna till att den tilldelade tidtabellen inte följdes samt de samhällsekonomiska kostnaderna av dessa avvikelser.
- Trafikanalys ska också beskriva olika konsekvenser för industrin och andra delar av näringslivet som är beroende av godstransporter utifrån de tre ovan nämnda områdena, dvs. väntetid vid signal, sent avbokade planerade banarbeten samt avvikelse från tågplanen.
- Om Trafikanalys bedömer att ytterligare faktorer bör belysas ska även dessa beskrivas i kunskapsunderlaget.

Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikanalys genomföra dialoger med berörda statliga myndigheter, regioner, kommuner och aktörer i näringslivet.

Om det inte är möjligt att beräkna de ovan angivna samhällsekonomiska kostnaderna ska Trafikanalys redogöra för skälen för det.

Inom ramen för uppdraget kan Trafikanalys även lämna förslag på hur järnvägssystemet för godstransporter kan användas effektivare.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen fortsätter sitt strategiska arbete med att utveckla förutsättningarna för en effektiv godstrafik som främjar jobb och tillväxt i hela landet. Det behövs ett nationellt perspektiv som bidrar till utvecklingen av sammanhängande stråk och har en tydlig systemsyn. Ett holistiskt,

trafikslagsövergripande perspektiv behövs som inkluderar alla trafikslag, såväl väg- och järnvägstrafik som sjö- och luftfart. Sammantaget ska regeringens politik stärka förutsättningarna för godstransporterna i syfte att stärka näringslivets konkurrenskraft.

Järnvägens kapacitet är en begränsad resurs och kapacitetsuttaget har under decennier stadigt ökat. Samtidigt föreligger det ett stort behov av att åtgärda det under lång tid eftersatta underhållet av järnvägsinfrastrukturen.

Regeringens målsättning är att infrastrukturen ska ge förutsättningar för konkurrenskraftiga transporter för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Samtidigt ska den vara väl underhållen och robust. Det är viktigt att få bättre kunskap avseende omfattning och konsekvenser inom exempelvis ovanstående områden och ett kunskapsunderlag som kan bidra till effektivare godstransporter på järnväg bör därför tas fram.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Olof Kjellström

Kopia till

Försvarsdepartementet/CF

Finansdepartementet/BA, BSÄ, K och SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, KL och NIM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL, TM och TP

Trafikverket

Transportstyrelsen